

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-CULTURALĂ
ORGAN OFICIAL AL EPĂRHIEI ORTODOXE ROMĂNE A ARADULUI

APARE DUMINECA

DIRECTOR:
Icon. Staur. Dr. GH. CIUHANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRACIJA
STR. EMINESCU 18

Două hotărâri epocale ale Sfântului Sinod român

„Nihil sine Deo“

— Comunicatul dela 3 Martie a. c., al Sfântului Sinod —

I

In timpul din urmă s'au ridicat voci care cer ca preotul să-și limiteze toată activitatea la altar; să iasă cu totul din mijlocul vieții, sau să nu aibă nici o atitudine determinată de caracterul său de slujitor al lui Hristos și al Bisericii

Aceasta dorință, Biserica și preotimea ei nu o poate împlini. Dacă în trecut, când a fost aproape singurul factor ocrotitor și îndrumător, a știut să scoată la liman neamul românesc, nu înțelegem de ce se manifestă astăzi atâta neîncredere în acțiunea ei în mijlocul vieții românești. Dragostea ei pentru neamul nostru, cu care s'a împletit intim și indisolubil într'un trecut atât de îndelungat, nu poate fi astăzi omorâtă de cei ce nu iubesc prezența ei la tot pasul.

Afară de aceasta însăși învățătura ortodoxă, Creștinismul nealterat și nedeviat, impune Bisericii grija de viața totalitară a neamului în mijlocul cărui a fost trimisă de Dumnezeu.

Biserica nu are numai funcția de a se ruga, ci și de a învăța pe oameni, cum să-și îndrumeze viața în toate domeniile ei, pentru a înalta spre ținta cea singură fericită: viața de veci.

Biserica are o concepție despre existență și — determinat de aceasta — un program etic de viață omenească. Ea nu va interveni în lupta dintre partidele politice pentru a declara pe unul mai bun ca pe celălalt, atunci când ele nu se depărtează decât în metode și nu vin în contradicție cu programul etic al Bisericii. Dar are dreptul să-și intensifice ac-

țiunea pentru adâncirea concepției creștine și a moralei creștine în straturile poporului român, inclusiv partidele politice și să ia chiar atitudine combativă față de acele acțiuni care, sub masca politică, propagă concepții de viață și programe etice opuse Creștinismului.

II

Din concepția creștină despre existență și din morala creștină credem că putem deduce, pentru împrejurările dela noi și de acum, următorul program, de care am vrea să ținem seamă întreaga obște românească, toate partidele politice și pe linia cărui Biserica va milita în mijlocul neamului:

1. *Toată viața individuală socială, culturală, școlară, economică din Statul nostru trebuie adusă și ținută într'o legătură strânsă cu Dumnezeu, prin Fiul Său Mântuitorul nostru Iisus Hristos. Să facem să dispară spiritul secularist, indiferentist sau chiar ostil față de Dumnezeu. Să sădăm în oameni convingerea, că nimic serios nu se poate face pentru îndălțarea neamului fără Dumnezeu. „Nihil sine Deo“ e deviza Coroanei române.*

2. *Statul nostru este un Stat român, alcătuit cu jertfe fără seamăn de naștinea română, pentru păstrarea, întărirea și înobilarea ei, pentru dezvoltarea însușirilor fizice și sufletești, ea să se poată ridica la un nivel cât mai înalt prestigiul ei politic și spiritual. Toate legile, acțiunile, ideile Statului și din cuprinsul lui au să fie subordonate binelui durabil al nașunii, sau cel puțin să n'o păgubească. Nu plăcerile sau ambițiile de moment, ale celor lacomi, sau ale masei ațâțate în chip de-*

magogic, vor fi determinante în activitatea Statului, ci binele peste veacuri al neamului.

3. Toată viața neamului trebuie ajutată prin exemplu de sus și prin îndrumarea serioasă, ca să curgă după norma virtuților creștine. Rugăciunea, munca, cinstea, sobrietatea, spiritul de jertfă în folosul obștei sunt forțele care susțin sănătatea unui neam și măresc necontenit puterea. Tocmai virtuțile care pregătesc pe om pentru viața viitoare, sunt și acele care întăresc societățile omenești. Dar virtuțile acestea, ca să fieenerate trebuiesc luminate nu numai din lăturea folosului lor vremenic, ci mai ales din cea a folosului lor pentru viața vecinică.

4. În conformitate cu cele de mai înainte Biserica se opune acelei concepții, care face pe om să aspire numai după fericiri și paradisuri materiale, știind că orice fanatism și orice pasiune purtată de interese materiale face pe om o ființă coborâtă dela destinația ei. Numai lupta pentru cele spirituale înoblează pe om și-l duce spre progres.

5. Având grije de toți fiii neamului, Biserica reprobă individualismul hrăpăreț, precum și orice acte de violență, teroare și brutalitate, dar și lupta de clasă, cerând legi și o viață românească inspirată de duhul frăției și al solidarității naționale. Individul să-și folosească libertatea și puterile sale fizice și spirituale nu în direcția centrifugale, în folosul unui bine egoist, ci în direcția slujbei în folosul neamului. Personalitatea care slujește nu individul care se îmbogățește, este idealul creștin. Cristele se înalță și deci să învețe a se lăsa și să se ajute la mădularele din trup.

6. Cetățenii de alte limbi și legi — după ce au primit ilegal vor fi revizuiți — se vor bu-

cura de tratament legal și vor fi sprijiniți în silințele lor spre progres, dar supravegheați, ca să nu păgubească prin nimic națiunea română. Respectând drepturile tuturor cetățenilor, vom da existenței noastre politice toată formația și consistența națională.

7. Pentru a săvârși această lucrare în folosul națiunii și al consolidării Statului român, avem neapărată nevoie de liniște, de bunăînțelegere și frățietate între toți fiii neamului și al Țării, legați între oalță prin respectul legilor, prin devotament către Suveran și către forma monarhică a Statului.

În grija părintească ce o purtăm pentru mântuirea sufletelor și pentru binele neamului și al Țării, acesta este gândul și îndemnul pe care-l trimitem cu dragostea noastră ca păstori sufletești iubitorii cler și popor al sfintei noastre Biserici dreptmăritoare române.

**

Ca urmare a Comunicatului de mai sus, Sf. Sinod, răspunzând Ministrului Cultelor, D-lui Victor Iamandi în cauză, a fixat următoarele dispoziții de urmat din partea Clerului:

1. Preoții nu pot să utilizeze slujbele bisericesti — nici în biserică, nici afară de biserică — pentru sfârșit de insigne ale partidelor, insigne care urmează să fie folosite în luptele politice dintre aceste partide.

2. Preoții nu vor lua jurăminte de caracter politic și nu vor participa la acțiuni care după natura lor nu sunt conforme cu învățătura creștină.

3. În predicile lor din fața sf. altar, preoții vor propovedui învățăturile Sf. Evanghelii, evitând să amestecă în aceste predicii chestiuni, care privesc lupta dintre partidele politice.

4. Acei ce vor contraveni acestor dispozițiuni vor fi supuși pedepselor disciplinare — dela dojană până la depunere — conform art. 3. 17 și 18 din Regulamentul disciplinar în vigoare.

II

Sfântul Sinod Român osândește masoneria

COMUNICAT

Biserica osândește francmasoneria ca doctrină, ca organizație și ca metodă de lucru ocultă, și în special pentru următoarele motive:

Francmasoneria propagă necredința

1. Francmasoneria învață pe adepții ei să renunțe la orice credință și adevăr revelat de Dumnezeu, îndemnându-i să admită numai ceea ce descoperă cu rațiunea lor. Ea propagă astfel necredința și lupta împotriva Creștinismului, ale cărui învățături sunt revelate de

Dumnezeu. Vândând pe câți mai mulți intelectuali să și-i facă membri și obișnuindu-i pe aceștia să renunțe la credința creștină, francmasoneria îi rupe dela Biserică, și având în vedere influența însemnată ce o au intelectualii asupra poporului, e de așteptat ca necredința să se întindă asupra unor cercuri tot mai largi. În fața propagandei anticreștine a acestei organizații, Biserica trebuie să răspundă cu o contrapropagandă.

2. Francmasoneria propagă o concepție despre lume panteist-naturalistă, reprobând

ideea unui Dumnezeu personal deosebit de lume și ideea omului ca persoană, deosebită, destinat nemuririi.

3. Din raționalismul și naturalismul său francmasoneria deduce, în mod consecvent, o morală pur laică, un învățământ laic, reprobând orice principiu moral „heteronom” și orice educație ce rezultă din credința religioasă și din destinația omului la o viață spirituală eternă. Materialismul și oportunismul cel mai cras în toate acțiunile omului este concluzia necesară din premisele masoneriei.

Francmasoneria consideră pe evreii superiori creștinilor

4. În lojile francmasonerie se adună la un loc evreii și creștinii, și francmasoneria susține că numai cei se adună în lojile ei cunosc adevărul și se înalță deasupra celorlalți oameni. Aceasta însemnează, că Creștinismul nu dă un avantaj în ce privește cunoașterea adevărului și dobândirea mântuirii membrilor săi. Biserica nu poate privi impasibilă cum tocmai dușmanii de moarte ai lui Hristos să fie considerați într-o situație superioară creștinilor, din punct de vedere al cunoașterii adevărilor celor mai înalte și al mântuirii.

Francmasoneria vrea să se substituie creștinismului

5. Francmasoneria practică un cult asemănător celui al misterelor pre-creștine. Chiar dacă unii din adepții ei nu dau nici o însemnătate acestui cult, se vor găsi multe spirite mai naive, asupra cărora acest cult să exercite o oarecare forță quasi-religioasă. În orice caz prin acest cult francmasoneria vrea să se substituie oricărei alte religii, deci și Creștinismului.

În afară de motivele acestea de ordin religios, Biserica mai are în considerare și motive de ordin social, când întreprinde acțiunea sa contra francmasoneriei.

Francmasoneria subminează ordinea socială

6. Francmasoneria este un ferment de continuă și subversivă subminare a ordinii sociale, prin aceea că își face din funcționarii Statului, din ofițeri, unelte subordonate altei autorități pământești, decât aceleia, care reprezintă ordinea stabilită vizibil. Ei face unelte în mâna unor factori neștiuți încă nici de ei, având să lupte pentru idei și scopuri politice ce nu le cunosc. E o luptă nesinceră, pe la spate; niciodată nu există o siguranță în viața

Statului și în ordinea stabilită. E o luptă, ce ia în sprijinul ei minciuna și întunecul. Împotriva jurământului creștinesc, pe care acei funcționari l-au prestat Statului, ei dau un jurământ păgânesc.

7. Francmasoneria luptă împotriva legii naturale, voite de Dumnezeu, conform căreia omnia sunt compuse din nașturi. Biserica ortodoxă, care a cultivat totdeauna specificul spiritual al națiunilor și le-a ajutat să-și dobândească libertatea și să-și mențină ființa primejdioasă de asupritori, nu admite această luptă pentru exterminarea varietății spirituale din sânul omniei.

Măsuri ce se impun

Iar ca măsurile cele mai eficiente, pe care Biserica înțelege să le ia împotriva acestui dușman al lui Dumnezeu, al ordinii social-morale și al naștunii, sânt următoarele :

1. O acțiune persistentă publicistică și orală de demascare a scopurilor și a activităților nefaste a acestei organizații.

2. Indemnarea intelectualilor români, cari se dovedesc a face parte din loji, să le părăsească. În caz contrar, „Frăția Ortodoxă Română”, extinsă pe toată țara, va fi îndemnată să izoleze pe cei ce preferă să rămână în loji.

Biserica le va refuza la moarte slujba înmormântării, în caz că până atunci nu se cădesc.

Deasemenea le va refuza prezența ca membri în corporațiile bisericesti.

3. Preoțimea va învăța poporul, ce scopuri urmărește acela, care e francmason și-l va sfătuț să se ferească și să nu dea votul candidaților ce aparțin lojilor.

4. Sf. Sinod și toate corporațiile bisericesti și asociațiile religioase stăruite pe lângă guvernul român și corpurile legislative: să aducă o lege pentru desființarea acestei organizații oculte. În caz că guvernul nu o va face, Sf. Sinod se va îngriji să fie adusă o astfel de lege din inițiativă parlamentară.

Și urmările...?

Reluăm firul ideilor din articolul nostru precedent, despre Zestrea și Libertatea Bisericii. Și ne întrebăm: cari au fost urmările — deocamdată, cele mai apropiate — ale faptului că Biserica Vechiului Regat, după smulgerea sa din starea de libertate și înzestrare, de cari se bucurase până la începutul veacului trecut?

Câteva indicații scurte, de istorie mult grațioasă împotriva râvnei unora de azi pentru o nouă și pripită legiferare bisericească, așa credem, vor fi de folos și cititorilor noștri, în primul loc.

Întrebării, ce am pus-o, îi răspundem cu o caracterizare făcută de d. N. Iorga: „Viața canonică deosebită, pe care o dusesse până atunci Biserica românească, e înlăturată fără cruțare și fără pietate, fără simț istoric și fără înțelegere a drepturilor, cari derivă din prescripții cu caracter nestrămutat și dintr'o practică de atâtea veacuri. Episcopii și mitropoliții se aleg de adunările obștești extraordinare, cuprinzând un număr covârșitor de laici, și Clerului nu-i mai revine decât sarcina de a-i sfinți după dătină. Rânduiala seminarilor se prevede prin lege, ca și titlurile pe cari trebuie să le aibă viitorii preoți. Se pregătește în sfârșit o nouă administrație a întregii averi bisericești și creierea unui Ministeriu al Bisericii „Logofătul trebilor bisericești“.)

Regimul din vremea Domnilor „regulamentari“, deci, se inaugura în sens cu totul opus vieții libere, de mai înainte a Bisericii. Iar slăbirea acestea, de abatere dela vechea rânduială bună, se accentuează și mai mult sub Ion Cuza-Vodă.

Sub acest Domn, alegerile episcopilor se făceau după placul partidelor din Adunări sau din Divanurile ad-hoc, după jocul boerilor, influențele consulilor¹⁾, reușind a se alege episcopi săraci, plecați către societatea mireană²⁾, ceea ce atrase după sine desbrăcarea Bisericii de ori ce autonomie, putere și autoritate³⁾, un început de statificarea și laicizarea ei, de descalugărirea ei⁴⁾. Și mai adâncă decădere repede a Bisericii a început dela 1860, deoarece i-s'au tulburat cu desăvârșire rosturile bisericești și Statul s'a amestecat neconținut în socotelile ei bisericești⁵⁾.

Domnul Ion Cuza-Vodă, incurând după înscăunare, confiscă, cu ajutorul lui Mihail Cogălniceanu, mai întâi averile mănăstirilor chitoviale românești (1860) și numai mai târziu (1863) pe cele ale mănăstirilor închinale străinilor de peste frontieră. Dar, în politica sa contrară vechilor tradiții românești, el merse până acolo, de schimbă și noul sistem de alegere a chiriarhilor, prin sistemul de numire (1864) de către Domnul Țării, provocând intrarea țării și a Bisericii în raport de schismă față de

Patriarhia din Constantinopol, care reprezenta suprema autoritate bisericească⁷⁾. Și tot atunci, Cuza-Vodă mai introduse o inovație: pe cea a sinoadelor eparhiale, de clerici și laici, cari, nu odată degenerau în scandale, ce ajungeau și până în fața consulilor străini⁸⁾. În acest chip, episcopii nu mai veneau din minunate școale de mănăstiri, ca odinioară⁹⁾. Ei nu mai erau așa de buni pentru misiunea lor, fiindcă erau recrutați din: preoți de mir, profesori de seminarii, de licee, gimnazii, membri ai cluburilor (liberal și conservator)¹⁰⁾, și nu din mănăstirile pepiniere de arhieriei și ierarhii¹¹⁾.

Urmările acestui fel de recrutare a Clerului înalt, cum au fost și alegerile celor doi mitropoliți: Ghenadie Petrescu al Ungro-Vlahiei și Partenie al Moldovei, au fost resimțite, până târziu și profund dureros pentru soarta și prestigiul Bisericii. Dar urmările nu se sfârșeau aci, nici după ce Domnul Carol I reuși să împace Biserica românească cu patriarhia din Constantinopol și, făcând să înceteze starea de „schismă“, dădu Bisericii o nouă lege de organizare (1872) și să-i exopereze autochefalia (1885).

Sistemul politic de supremalizarea Bisericii de către Stat a avut efecte rele și în alte privințe, după cum vom vedea.

Facultatea de teologie fu înființată (1885) aproape fără legătură cu Sf. Sinod, care, și el, avea dreptul de a-i recomanda pe profesorii de teologie, supuși de altfel întru toate Ministrului¹²⁾ și nu Sinodului, cum trebuia după regula bisericească, de a fi condusă facultatea, în spirit bisericesc, de arhieriei¹³⁾.

Seminariile, deși școale bisericești și pentru Biserica orânduie, încă au fost smulse de sub influența bisericească, în special prin legea dela 1864, care le trecu în organizarea generală a învățământului de Stat, rumpându-se legăturile lor firești cu Episcopatul și dându-li-se o îndrumare mirenească, cu profesori luați numai pentru știință, și dintre laici¹⁴⁾ și uneori ateți.

Să ascultăm, ce ne spune mai de aproape d. N. Iorga, despre ele: „Seminariile, căzute cu totul în mâna Statului, fură de mai multeori

¹⁾ N. Iorga: Ist. Bis. rom. II. 311 urm. ²⁾ Ibid. 313 ³⁾ Ibid.: 317. și Tulburări bis.: 35. ⁴⁾ Tulburări: 37-38. ⁵⁾ Ibid. 40.

⁶⁾ N. Iorga: Ist. Bis. Rom. II. 315.

⁷⁾ Ibid. 317. — Profesorul Constantinescu Iași, judecat pentru comunism, a fost pus la catedră de facultatea teologică numai de Ministeriu și chiar împotriva votului Sfântului Sinod.

⁸⁾ Ibid. 308-9

¹⁾ N. Iorga Ist. Bis. Rom. vol. II (ed. I.) pag. 282. ²⁾ Ibid.: 287. ³⁾ Ibid. ⁴⁾ Ibid.: 288. ⁵⁾ Ibid. 306 ⁶⁾ N. Iorga: Tulburările bis. și Politicianismul pag. 13-14.

desorganizate și reorganizate. Prin deosebite legi se suprimară cele ce mai dăinuiau pelângă episcopii și, urmându-se tendinței de centralizare în toate, se păstrară numai două, la Iași și la București; un al treilea, cu caracter particular și avere proprie, a trebuit să rămâie cruțat, Seminarul Nifon¹⁵⁾. Și atunci nu mai era de mirat, că după derutarea Episcopatului, mai veni și ceea ce Clerului de mir, cu toate consecințele sale rele pentru sfântul Așezământ bisericesc, pentru disciplina Clerului și pentru grija de suflete.

Dar puterea Statului — care prin Noul Cod civil desub Cuza-Vodă (tradus din franțuzește, deci reproducând concepția antibisericească a Franței politice) mai luă Clerului atribuția de a judeca în chestii de nunți și de despărțenii, precum și actele stării civile, pe cari le îndeplinea până atunci Biserica, și-și rezerva să îngăduie cununii și între rude de sânge¹⁶⁾, — a intrat și mai adânc în viața bisericească, prin organe de ale sale și prin influinți neprielnice. Astfel *Consistoriile eparhiale* erau numite sub auspiciile autorității laice¹⁷⁾. Tot așa, Ministeriul introduse și procurorii eclesiaslici, după modul rusesc, în persoana *defensorilor*, cari reprezentau și ei o anumită nuanță politică a aceluia care numește¹⁸⁾. Nu mai puțin protopopii, se numeau cu voia ministrului de partid¹⁹⁾.

Iar *Preoțimea*? Trecută prin școli, cari aveau de stăpân Ministeriul și erau cu desăvârșire lipsite de binefăcătorul contact cu Chiriariul locului și cu autoritatea supremă canonică, întruchipată în Sfântul Sinod, s'a format răsleț și cu mai mult respect către Ministeriu, decât către Episcopat. Aceasta ca disciplină sufletească.

Din punct de vedere material, *Preoțimea* era ținută în situația tristă a unei Biserici desbrăcate și de averi, — nu numai de prestigiu — care nu-i putea veni în ajutor cu nimic, în afară de întreținerea din partea enoriașilor, în schimbul ierurgiilor săvârșite. Iar Statul, — care confiscase atâtea averi, dela eparhii și mitropolii și dela mănăstiri și chiar și dela unele biserici²⁰⁾, și le lăsă în mare parte să se irosească pe mână de potentați politici și de a-

derenți de partid, în loc de a fi făcut din ele un mare *fond religios*, pentru Biserica, cum făcuseră Austriecii, în Bucovina²¹⁾ — d'abia prin Legea lui Tache Ionescu (1895) își aduse aminte, că are obligați și față de nenorocii slugitori duhovnicești, dela sate și din orașe, arțării.

Toate aceste stări de lucruri, ni erau mult-puțin, cunoscute și nouă, celor din Ardeal cari, într'un chip nemărturisit în public dar sincer, atârnam cu sufletele și cu nădejdele noastre de frații liberi. Acelea stări, delavabile ne constrâng la o comparație, pe care nu o facem bucuroși: în vreme ce noi, ardelenii, la adăpostul autonomiei bisericești proprii, ne vedeam de o tîgîită îndrumare a vieții bisericești și culturale și răceam cu poporul și o școală de parlamentarism²²⁾, care tot mai mult se îngusta sub raportul vieții politice, dincolo, în Țara liberă politicește — ne doare să rostim acest adevăr — *numai Biserica nu era liberă*, din care pricină Statul o țara, după sine, din experiment în experiment, și prin inlăpșarea Politicianismului²³⁾, o îndepărta de misiunea ei sfântă, până să ajungă pradă, prea de multe ori, scandalurilor și anarhiei.

Se va înțelege, deci, pentru ce Biserica Ardeleană a resistat așa de mult de a fi încastrată în acest „raport” dintre Biserica și Stat, atunci când se trata, îndelung și cu temei, pentru creierea Legii și Statutului, de unificare și în forme administrative bisericești, deoarece sufletește eram de mult, unificați.

«Dumineca Ortodoxiei»

Și de asta dată, praznicul *Ortodoxiei* s'a ținut în proporții după cuviință, în întreaga eparhie, ca cel mai ales, la Arad.

Pe lângă marele sobor de preoți și slujitori la sfântul altar, astadată Aradul ortodox a avut un distins și plăcut oaspete delu Cluj, în persoana Sale Părintelui Dr. Ioan Vasca, protodivon și rector al Academiei teologice de acolo, care ni-a făcut plăcerea de a sluji și de a predica în catedrala Cuvântării Sa, mezosă și cu o abuză și o săvârșire — cari tradau pe profesorul de Teologie și pe cel de Cuvântare bisericească — a lăsat impresii adânci în rândurile credincioșilor, cari umpluseră catedrolo, încadrând și pe reprezentanții mitropolii locale. În după amiaza zilei, Părintele Vasca a vorbit

¹⁵⁾ Ibid. 315

¹⁶⁾ Ibid. 311.

¹⁷⁾ Ibid. 316.

¹⁸⁾ Ibid.

¹⁹⁾ Ibid. 315

²⁰⁾ Așa, dela biserica „Obedeau” din Craiova, căreia d'abea acum i s'a făcut dreptate, redându-i se moșia (Vezi „Universul”, din febr. ori martie a. c.)

²¹⁾ N. Iorga: o. c. II. 286. rev. ult. 2. l. 10.

²²⁾ Cadrele organizației Bisericii ardeleni dădeau și posibilitățile unei gospodării bisericești, dela parohie și până la mitropolie — derutată însă prin cele două Legi de stat: Reforma agrară și Conversiunea legimii

²³⁾ N. Iorga: Tulburările (pag. 139) și Politicianismul lacom, care a pus ghimburul pe toată țara în aceste țări.

coace ca invitat al Societății ortodoxe-naționale a femeilor române din loc, și-a ținut la Palatul Cultural o substanțială conferință despre „Religiozitatea poporului englez.” În decursul conferinței, — care a exhaustat în jumătatea dintâi, istoricul formațiunii Statului, Bisericii și vieții religioase a poporului englez, — ni-a expus după aceea felul și manifestația adânc religioasă a poporului englez, dând și unii termeni de comparație cu istoria și viața religioasă a poporului român, — pentruca de aci să tragă concluzii — cari ne-ar putea fi arătate, mai de aproape într-o conferință specială — cu privire la temeiurile de viață religioasă și de interese comune, cari tot mai mult se realizează, între poporul nostru și cel englez, în special pe terenul religios. Apropierea, prin comparație, dintre istoria bisericească a Românilor și a Anglo-sacșonilor și aprecierea poporului nostru și a bisericii sale, din partea Bisericii anglicane, care vede în Biserica noastră tipul cel mai adevărat al ortodoxiei Răsăritului, au făcut ca Biserica anglicană să încerce o apropiere dogmatică tocmai față de noi și, prin noi, de întreaga Biserică Răsăritului.

Prin conferința aceasta, asistată de sala plină a Palatului cultural am avut prilejul să ne informăm într-o problemă de mare importanță și actualitate, în scurt, am prăznuit Dumineca ortodoxiei, lărgindu-ne orientările și întărindu-ne în nădejdea despre marea biruință viitoare a Ortodoxiei noastre.

Incadrarea Preoției noastre în Legea Pensilor

Într-o cronică scurtă din numărul nostru trecut semnalasem proiectul de lege pentru încadrarea funcționarilor eclesiastici, ai Mitropoliei noastre și ai celor unite, în legea generală a Pensilor.

Astăzi putem spune mai mult: Proiectul a fost trecut la Cameră, în 15 Martie, cu termen de aplicare pe 1. Aprilie a. c.

Semnaldm marile și necontentitele străduinți în cauză, depuse de I. P. Sf. Sa Părintele Mitropolit Nicolae, care are merit covârșitor, din partea Bisericii noastre, după cum și ministrul: D-l Victor Iamandi dela Culte și D-l Mircea Cancicov dela Finanțe, cari au promovat rezolvarea chestiunii, cu largă înțelegere și mare grabă.

Suntem bucuroși de a îl aduce, tuturor, mulțumita profundă a Bisericii și, în special, a Clerului eparhiei noastre.

Legea are textul următor :

LEGE

pentru încadrarea funcționarilor eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș în legea generală de pensuni.

Art. 1. Funcționarii eclesiastici (clerici și civili), ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, retribuiți din bugetul Statului, vor beneficia, cu începere dela 1 Aprilie 1937, de legea generală de pensuni din 1925, cu modificările ei.

Art. 2. Reținerile pentru pensie, cuvenite pe timpul servit în trecut până la 1 Aprilie 1937, se vor vărsa Casei generale de pensuni, în conformitate cu dispozițiunile art. 98 din legea generală de pensuni. Pentru clerici, timpul util la pensie se consideră

dela data instalării lor în funcțiunea bisericească, iar pentru funcționarii civili, dela data intrării într-o funcțiune retribuită din bugetul Eparhiei, cu drept de pensie la fondul de pensie al Eparhiei respective, sau retribuită din bugetul Statului.

CertIFICATELE eliberate de către Eparhii, pentru dovedirea timpului servit, vor trebui să fie vizate de Ministerul Cultelor.

Art. 3. Foștii funcționari eclesiastici (clerici și civili), prevăzuți la art. 1 din prezenta lege, care au trecut după Uolre în serviciul Statului, județelor sau comunelor urbane, vor avea dreptul să-și valorifice, în condițiunile art. 2 din prezenta lege și cu aplicarea dispozițiunilor art. 98 din legea generală de pensuni, ca util la pensie, timpul ce au servit ca funcționari eclesiastici (clerici și civili).

Deciziunile fostelor comisiunii regionale și ale comisiunilor de pensuni, date până la punerea în aplicare a prezentei legi, pentru cazurile de mai sus, se vor revizui de comisiunea de pensuni de pe lângă Casa generală de pensuni, dacă cel interesat vor face cerere de revizuire, în termen de 6 luni dela data punerii în aplicare a prezentei legi.

Pensiile astfel rectificate se vor plăti cu începere dela 1 Aprilie 1937.

Art. 4. Pensionarii eclesiastici (clerici și civili) ai Mitropoliei ortodoxe române a Ardealului, Banatului, Crișanei și Maramureșului, și ai Mitropoliei române unite de Alba-Iulia și Făgăraș, ale căror drepturi au fost stabilite după 1 Octomvrie 1925 și care se vor găsi înscrși la pensie, în ziua de 1 Aprilie 1937, trec pe această dată, în bugetul Casei generale de pensuni, care le va stabili din nou drepturile cu începere dela aceeași dată, în conformitate cu legea generală de pensuni. Eparhiile sunt datoare a remite Casei generale de pensuni toate dosarele de stabilirea pensilor, precum și orice alte elemente necesare și prevăzute de legea generală de pensuni, care li se vor cere, cu privire la acești pensionari.

În cazul când pensia stabilită de Casa generală de pensuni ar fi mai mică decât cea primită dela Eparhie, plata diferenței rămâne în sarcina Eparhiei.

Pensionarii înscrși la pensie înainte de 1 Octomvrie 1925, rămân și pe viitor să fie plătiți din fondurile de pensuni și ajutoare ale Eparhiilor respective.

Art. 5. Drepturile la pensie ale urmașilor funcționarilor și pensionarilor prevăzuți în prezenta lege se vor stabili și revizui în conformitate cu dispozițiunile legii generale de pensuni și ale legii de față.

Art. 6. Punerea în retragere pentru limită de vârstă a funcționarilor prevăzuți la art. 1 din prezenta lege, se va face numai cu începere dela 1 Aprilie 1938, și numai la cererea Consiliului eparhial respectiv.

Art. 7. Prezenta lege se pune în aplicare pe ziua de 1 Aprilie 1937.

Această lege s'a votat de Adunarea Deputaților în ședința dela 15 Martie anul 1937 și s'a adoptat cu unanimitate de una sută cinci voturi.

Vicepreședinte, P. Ghiață.

(L. S. A. D.)

Secretar, Dr. D. Rades.

Despre ce să predicăm

În **Duminea III din post** (4 Aprilie), în legătură cu **Evanghelia** (dela Marcu 8₃₄₋₉₁) vom vorbi despre **Inchinarea cinstită și de viață făcătoare a crucii**.

Precum la **răspântii** întâlnim semne indicatoare, care arată **încotro** duce drumul și **câtă distanță** mai este până la **țintă**, așa și **Biserica** pune la **jumătatea postului** în fața creștinului chipul **sintei cruci**.

Triodul ne explică pricina astfel:

a) „Fiindcă prin 40 de zile ale postului și noi oarecum ne răstignim, omorîți fiind de patimi; și avem întru noi supărare și simțire de mâhnire și de greutate, viețuind cu nepurtare de grijă și căzând; pentru aceasta se pune înaintea noastră **ciostila** și de viață făcătoarea **cruce**, ca cum ne-ar îndemna și ne-ar îmbărbăta și ne-ar ajuta nouă. De asemenea aducându-ne aminte de **patimile Domnului Iisus Hristos** și mângăindu ne pre noi”.

b) „Precum aceia, cari merg pe o cale grea și lungă, ostelenindu-se de greutatea ei, dacă află unde va vre-un copac rămuros și cu frunze multe, făcând umbră mare, ei șezând puțin se odihnesc și ca și cum s'ar înoi prin odihnă, fac și cealaltă rămășiță a căel ce gândesc; așa și acum întru această vreme a postului, întru această cale grea și cu osteneală, este înșiptă și pusă **crucea cea aducătoare de viață**, dându ne nouă ușurare și răsuflare, sau întărire și făcând pre cei osteniți voioși și ușori și pentru restul ostenelei”.

c) „Precum s'a obișnuit a se face la venirea împăratului; că duc înainte steagul și sceptorul lui; așa și **Domnul nostru Iisus Hristos**, vrând să orate cea veselie, așa de mare pentru biruința morții... mai înainte a trimis sceptorul său, semnul cel împărălesc, adică **crucea cea făcătoare de viață**, care ne umple pre noi de veselie și de foarte mare tărie și ne îmbărbătează a fi gata a primi și pre împăratul ce vine după dânsa”.

d) „Sfântul post de 40 zile este asemenea apei ce'ei amare din **Merra** (Esire 15₂₃₋₂₆). Și precum **Moise** a băgat un lemn în apă și o a îndulcit, așa și **Dumnezeu** cu lemnul cel de viață dătător al cinstităi cruci îndulcește amărăciunea care ne pricinuește acest post”.

e) Mai putem explica și așa: „**Crucea** este un fel de pom al vieții; acel pom al vieții a fost sădit în mijlocul raiului. **Dumnezeu**știi părinți au pus lemnul crucii în mijlocul acestor sfinte 40 de zile, ca să ne aducă aminte **lăcomia mănării** lui **Adam** și ca să ne închipuiscă peirea și căderea aceluia, printr'acest lemn de acum **Noi** însă mănând din acesta nu mai murim, ci vom fi vii”.

Din **Evanghelia** de astăzi, ca o solie din altă lume străbat în auzul nostru aceste cuvinte ale **Mântuitorului**: „Oricine vorește să vie după **Mine**, să se lapede de sine, să-și ia **crucea** și să-mi urmeze”. (Marcu 8₃₄). Fiecare din noi își are **crucea sa**.

Un creștin mereu cârtia împotriva lui **Dumnezeu** că e nedrept fiindcă a pus pe umerii lui o **cruce** prea grea, pe care n'o poate purta. Odată avu următorul vis: Se găsea într'o casă cu mai multe încăperi. În fiecare cameră erau cruci de diferite metale și dimensiuni. În prima de aur, în alta de argint, fer etc. **Stăpânul casei** îi spuse: „Alege-ți **crucea** ce-o poți duce cu tine”. Omul se repezi la prima **cruce** de aur, mare și masivă. Nici măcar n'o putu urni din loc. Merse rând pe rând la cruci de argint, aramă, oțel... dar nu putu ridica pe umeri decât o **cruce** de lemn, noduroasă.

Atunci **stăpânul casei** (**Dumnezeu**) îi grăi: „Vezi, **poara** fiecărela e măsurată pentru cineva, și i-se potrivește numai pe umerii lui”.

Apost. Pavel zice: „Nu v'a apucat **ispită** care să fi fost peste **puterea omenească**. **Dumnezeu** e credincios! El nu va îngădui ca să fiți încercați mai mult de cât puteți; ci, odată cu **ispita** va face și **albie** ispitei, ca să puteți răbda”. (I. Cor. 10₁₃).

„Căci aceasta este bine primit, dacă cineva, cu **gândul la Dumnezeu**, suferă înrîstări, pălimind pe nedrept. Într'adevăr, ce **laudă** este, dacă, pentru greșală, primiți **bătae**, întru răbdare? Iar dacă, pentru binele făcut, veți **pălimi** și veți **răbda**, aceasta este bine primit la **Dumnezeu**. Ci spre aceasta ați fost chemați, că și **Hristos** a pătimit pentru voi, lăsându vă **pildă**, ca să urmați **urmelor lui**, care n'a săvârșit nici un păcat, nici s'a aflat vicleșug în gura lui, și care, ocărit fiind, nu răspundea cu ocară; dar la chinuri, nu amenința, ci se lăsa în știrea celui ce judecă cu dreptate”. (I. Petru 2₁₉₋₂₁).

În drumul de acum, spre **Golgotha**, se cade să cunoaștem **gratul crucii**.

Pe o latură a ei e scris: **jertfă**, pe cealaltă **biruință**. Noi nu voim să primim pe cea dintâi, însă fără de ea nu există **biruință**. „Cine se va rușina de **Mine** și de **cuvintele mele**... și fiul omului se va rușina de el, când va veni întru **mărirea Tatălui său**, cu **sfînșii ingeri**”. (Marcu 8₃₈).

Crucea ne amintește istoria miraculoasă a **mântuirii** noastre.

Este armă și reazim în lupta cu **diavolul**.

Semnul ei pe frunte este **pecetea** a împărăției lui **Dumnezeu**, (Apocalips 7₃).

Dela **Botez** până la **mormânt** să rămănem sub umbra ei, având-o pururea alături de noi, iar apoi **stăraj** pe mormânt.

Să nu ne temem de **cruce**, pentru că în do ul ei strălucește totdeauna **învierea** și **viața** cea de veci.

Spicuri cu tâlc

O vizitațiune canonică - la **Eschimoși**. **Dr. Stringer**, episcop anglican din **Canada**, s'a întors de curând din vizitațiunea canonică făcută în regiunile polare, la **Eschimoși**. Preoștii d'aici sunt și ei **Eschimoși**. Călătoria episcopului a fost plină de peripeții. Conducătorul caravanei îmbolnăvindu-se, călătoria a trebuit să fie întreruptă în chiar mijlocul câmpiilor imense de zăpadă; iar până s'a întremat conducătorul, se isprăviseră și alimentele. Episcopul și ceice erau cu el, torturați de chinurile foamei, își măncașeră încălțăminte, iar peste trei luni, când sosi la reședință, fu slăbit cu 30 de kgme. La ce ostăneli și neajunsuri nu împinge râvna de a slugi **Domnului**!

Câne - minune. În **Apus**, credințioșia cânelui e immortalizată prin statui. Între câinii cei mai „merituoși” prin serviciile aduse omului, un loc de frunte ocupă **Barry**. El a trăit într'o mănăstire din **Alpii Elveției** și a fost instruit de călugări să salveze pe călătorii răătăciți printre munși, mai ales în timpul visornijelor de zăpadă. Un astfel de drumeț, care rătăcise și el printre munși, neînțelegând buna intenție a cânelui ce se apropia de el pentru a-l salva, - l-a împușcat. Călu-

gării. Au ridicat o statuie mică, cu următorul epitaf:
Aici odihnește Barry, eroul, care pe palruzeci de oam-
meni i-a scăpat de la moarte și în sfârșit el a fost o-
morât, de cel de al palruzeciștunulea salvat.

Cea mai eroică faptă a lui Barry a fost salvarea
unei fete italiene, care zăcea în nesimțire, aproape
înghețată la marginea unei prăpastii. Cănele o linse
mereu, până o deșteptă. Apoi cutia de salvare, ce-i
alătura de gât, atâta timp l-a împiedicat, până ce fe-
ta și-a dat seama, de-a câteva stropuri de coniac,
mâncă puțin și își lega ranele. Cănele se așeză apoi
în fața fetei, trăgând-o mereu de hăinuță în cele din
urmă, ea prinse curaj și încălăcă, iar Barry, încet și cu
mare băgare de seamă o duise la mânăstire.

Câtă distanță — să zicăm și: morală! — dela
bătăliile zilelor noastre, până la acel minunat Barry!

liliac

re școar de, ardeșco

Cronică

Stăntul Sinod Românesc a avut în timpul
din urmă, fericele prilejuri, de a și ofirma cuvântul și
înaltă autoritate în viața românească și pentru cana-
lizarea ei — spre Hristos. E vorba de ultimele Sale
hotărâri — în chestia atitudinilor Clerului în viața
politică și de osândirea francmasoneriei, hotărâri de
caracter epocal, întrucât, în primele se fixează doctrina
socială-cristină a vieții românești în mijlocul rădăcirii-
lor, profunde și multiple, cari ne strică și primejduesc
viața românească. Dar, totatunci, acelea hotărâri fi-
xează doctrina sfintei Biserici și atitudinile de urmat,
de către oricare român, de orice confesiune, în raport
cu creștia, comunistă, care și are asociat sincer maso-
neria, învârstă în ascuns pentru a distruge bazele
Crestinismului și viața de Stat actuală, în favorul Iu-
daismului. Suntem fericiți că nemarcăm revelațiile
precisări de doctrină ortodoxă și de viață românească,
fixate în hotărârile șinodale menționate, cari au la te-
melia lor sufletul românesc curat și iscusința teologică
ode stăruitoră a P. Sf. Sale Mitropolitului nostru
Nicolae

Serbarea școlară de „Buna veste”, ce s'a fi-
nulat aici în ziua Bunei-vestiri a Maicii Domnului, a por-
nit gândul gând fericit al Prea Sfinției Sale Părintelui
Iepiscop Andrei. Acestui gând s'a alăturat Societatea
ortodoxă a femeilor române arădane, dându-și toată
contribuția pentru buna reușită. Serbarea s'a ținut la
Palatul cultural în dupăameza zilei, cu un program
foarte bogat și variat, care a început cu cântarea uni-
sonă a înfrigel studențimii de școale secundare din
Arad. Aceasta a executat imnosul „Cuvine-se cu adevă-
rat”, după care a urmat cuvântul de deschidere, re-
gimentiv al părintelui consilier cultural Dr. Gh. Ciuh-
handu, care a grăit în numele P. Sf. Sale, absent, de
asta dată fiind încă reconvalescent. Au urmat alte 17
puncte de program: două disertații religioase (Ion A.
Crisan, cl. VIII liceul M. Nicoară, despre Maica
Domnului și Ecaterina Codău, cl. VII, lic. E. Gh.-Birta,
despre Cultul Maicii Domnului); restul: coruri școlare
și declamații religioase, între cari și poezii religioase.

declamate de autorii lor, studenții ei înșiși (M. Semle-
can, lic. comercial; Luc. Emandi școala normală; Nic.
Popescu, lic. M. Nicoară). Toate corurile s'au afirmat
bine, sub conducerea profesorilor lor de muzică, dnti:
A. Popovici Racoviță, ds. Ana Stoica, S. Ageu, pr. V.
Lugojan, pr. N. Băru, ds. E. Pop (după ordinea din
programă). Un reușit punct a fost și duetul lui Luiggi
Cherubini „Ave Maria”, ex-cutat de surorile Ciuhandu
(lic. comerc.) cu acompaniament de pian din partea
ds. prof. A. Stoica. Aducem mulțumiri tuturor celorce
au ostenit — cu instruirea corurilor și cu toată ceea-
laltă muncă desfășorată pentru frumoasa reușită a a-
cestei serbări religioase-școlare, care s'a desfășurat
normal și într'un timp relativ scurt, de cel mult un
ceas și trei sferturi. Serbarea se va permanentiza, pro-
fitând de experiențele acestui început, ca și de marele
interes al societății arădane, care a umplut marea sală
a Palatului cultural. Din lipsă de spațiu numai alăta
putem remarca despre decursul serbării.

Banatul — „cimitirul poporului românesc”:
acest cuvânt greu l-a rostit d. prof. univ. S. Mehe-
dinți într'o conferință a sa, ținută, în cadrele Asocia-
ției generale învățătoresți, la Cursurile dela Câmpu-
Lung, vorbind despre viața Statului și a poporului
român. A fost vorba și de scăderea nașterilor, în
care privință Banatul e — fruntea. Adevărul acesta
ne doare, de a-l mai spune. Dar el trebuie spus, acum
și cu autoritatea competentă a învățatului nostru pro-
fesor, mare iubitor de neam. Resumatul conferinței îl
găsim în revista „Căminul Școlii”, a Asoc. Inv. din jud.
Covurlui (No. Ianuar—Febr.

„Ortodocși” (?) nebotezași: Se spune că
sunt și de aceștia. Și anume în chipul următor „fă-
cași” cu ajutorul legii Cultelor, de care se abuzează.
Legea prevede pentru treceri dela un cult la altul o
anumită procedură, cunoscută, care după expirarea
termenului legal se încheie cu socotirea celui trecut
ca aparținând la cultul pentru care s'a pronunțat. Res-
pectivul ofițer al stării civile dă la mâna celui inte-
resat dovada necesară despre trecere dela confesiu-
nea anterioară, la cea de a doua. În posesiunea do-
vezii cestela, noul „credinclos” nu-și mai bate capul
cu aparțința reală la noul cult. Il este deajuns cer-
tificatul, pentru a-și face trebușoarele, dovedind, că
dânsul e acum „ortodox” și aparține religiei „domi-
nante”. Și nici nu se mai botează la nol, deși unul
și altul din acești fraudanți aparțin altor culte sau
chiar Testamentului vechi.

Sistemul acesta fraudulos a fost demascat de
organul eparhial „Legea Românească” dela Oradea.
Rugăm pe careva din frații preoți dela Arad să exa-
mineze cazurile de treceri din orașul Arad și să le
confrunteze, în special cu registrul botezașilor.

Poate, vor trebui și niște demersuri, cu cari n'ar
trebul să rămănera datori.

Confrontări de acest fel ar trebui să albă loc în
întreagă eparhia, în afară de orice ordin oficial, ra-
portându-se autorității blaer-ști.